

Prečišćeni tekst Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći obuhvata sljedeće propise:

1. Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 020/11 od 15.04.2011),
2. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 020/15 od 24.04.2015),
3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 123/24 od 23.12.2024), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ZAKON

O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI

("Službeni list Crne Gore", br. 020/11 od 15.04.2011, 020/15 od 24.04.2015, 123/24 od 23.12.2024)

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Radi ostvarivanja prava na pravično suđenje fizičkom licu, koje prema svom imovnom stanju nije u mogućnosti da ostvari pravo na sudsku zaštitu bez štete po nužno izdržavanje sebe i svoje porodice, obezbjeđuje se besplatna pravna pomoć, u skladu sa ovim zakonom.

Član 2

Besplatna pravna pomoć podrazumijeva obezbjeđivanje potrebnih sredstava za potpuno ili djelimično pokrivanje troškova pravnog savjetovanja, sastavljanja pismena, zastupanja u postupku pred sudom, Državnim tužilaštvom i Ustavnim sudom Crne Gore i u postupku za vansudsko rješavanje sporova i postupku pred javnim izvršiteljem (u daljem tekstu: oblici besplatne pravne pomoći), kao i oslobađanje od plaćanja troškova sudskog postupka.

Besplatna pravna pomoć obezbjeđuje se i za sastavljanje pismena pred nadležnim organom u upravnom postupku radi ostvarivanja prava iz socijalne i dječje zaštite, zdravstvene zaštite i penzijskog i invalidskog osiguranja.

Besplatna pravna pomoć podrazumijeva i obezbjeđivanje potrebnih sredstava za pokrivanje troškova prevođenja na znakovni jezik u postupcima iz st. 1 i 2 ovog člana pred nadležnim organima, kao i troškova u postupku pred notarom u skladu sa ovim zakonom.

Član 2a

Organi iz člana 2 ovog zakona dužni su da svakog učesnika u postupku pouče o pravu na besplatnu pravnu pomoć.

Član 3

Imovno stanje podnosioca zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva) utvrđuje se na osnovu njegovih prihoda i imovine i prihoda i imovine članova njegove porodice, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Član 4

Lice koje ostvaruje pravo na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom uputiće se na postupak medijacije ili neki drugi oblik vansudskog rješavanja spora ako za to postoje odgovarajući pravni uslovi i ako se podnosilac zahtjeva sa tim saglasi, osim u slučajevima nasilja u porodici.

Član 5

Ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom ne ograničava pružanje pravne pomoći od strane službi, pravnih klinika, nevladinih organizacija i drugih organizacija koje su obrazovane u skladu sa zakonom.

Član 6

Ovim zakonom ne isključuje se mogućnost ostvarivanja prava na oslobađanje od plaćanja troškova postupka i postavljanja branioca, odnosno punomoćnika zbog slabog imovnog stanja, koje se ostvaruje u skladu sa zakonom.

Lice koje ostvari besplatnu pravnu pomoć po drugom zakonu ne može ostvariti pravo na isti oblik besplatne pravne pomoći u istoj pravnoj stvari u skladu sa ovim zakonom.

Član 7

Besplatna pravna pomoć ne obezbjeđuje se u:

- 1) postupku pred privrednim sudovima i postupku registracije oblika obavljanja privredne djelatnosti;
- 2) postupku za naknadu štete u vezi klevete i uvrede;
- 3) postupku po tužbi za smanjenje iznosa izdržavanja djeteta u slučaju kad lice koje je obavezno da plaća izdržavanje nije izvršilo tu obavezu, osim ako ta obaveza nije izvršena bez njegove krivice;
- 4) postupku izvršenja na osnovu vjerodostojne isprave.

Član 8

Ostvarivanje i korišćenje prava na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom mora se obezbijediti bez diskriminacije po osnovu etničkog porijekla, rase, boje kože, jezika, vjerskog ili političkog uvjerenja, pola, seksualnog opredjeljenja, zdravstvenog stanja, invaliditeta ili nekog drugog ličnog svojstva.

Član 9

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 10

Sredstva za besplatnu pravnu pomoć obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore (u daljem tekstu: Budžet).

Član 11

U postupku odlučivanja po zahtjevu za odobravanje besplatne pravne pomoć (u daljem tekstu: zahtjev) primjenjuje se zakon kojim se uređuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

II. USLOVI ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA BESPLATNU PRAVNU POMOĆ

Član 12

Pravo na besplatnu pravnu pomoć pod uslovima utvrđenim ovim zakonom može ostvariti:

- 1) crnogorski državljanin;
- 2) lice koje traži da mu se utvrdi status lica bez državljanstva i lice bez državljanstva;
- 2a) stranac koji traži međunarodnu zaštitu, azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom;
- 3) stranac sa stalnim nastanjenjem, odnosno stalnim boravkom ili odobrenim privremenim boravkom i drugo lice koje zakonito boravi u Crnoj Gori;
- 4) drugo lice u skladu sa potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorom.

Član 13

Lice iz člana 12 ovog zakona ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, ako je:

- 1) korisnik materijalnog obezbjeđenja porodice u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna i dječja zaštita;
- 2) dijete bez roditeljskog staranja;
- 3) lice sa invaliditetom;
- 4) žrtva krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i trgovine ljudima, kao i žrtva nasilja u porodici u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od nasilja u porodici;
- 4a) žrtva mučenja ili nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja;
- 4b) žrtva krivičnog djela protiv polne slobode;
- 4c) dijete koje je pokrenulo postupak za zaštitu prava djeteta, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju porodični odnosi;
- 5) lice slabog imovnog stanja.

Lice iz stava 1 tač. 4 do 4c ovog člana ima pravo na besplatnu pravnu pomoć i u vezanim postupcima, u skladu sa zakonima kojima se uređuju porodični i obligacioni odnosi i postupak izvršenja i obezbjeđenja, nakon što pravosnažnom odlukom suda bude utvrđeno da je žrtva krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i trgovine ljudima, kao i žrtva nasilja u porodici u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od nasilja u porodici, žrtva mučenja ili nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, odnosno krivičnih djela protiv polne slobode.

U postupcima iz stava 2 ovog člana besplatnu pravnu pomoć, po pravilu, pruža isti advokat.

Član 14

Licem slabog imovnog stanja, u smislu člana 13 stav 1 tačka 5 ovog zakona, smatra se lice koje nema imovinu, a njegov mjesečni prihod i ukupan mjesečni prihod članova porodice ne prelazi iznos 30% prosječne zarade u Crnoj Gori u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem je podniet zahtjev za odobravanje besplatne pravne pomoći, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike (u daljem tekstu: prosječna zarada) za jednog člana i po 15 % prosječne zarade za svakog narednog člana.

Članovima porodice, u smislu stava 1 ovog člana, smatraju se supružnici ili vanbračni supružnici i njihova djeca, usvojena djeca i drugi srodnici koji sa njima žive u porodičnoj zajednici, a koje je dužan da izdržava, kao i partneri u zajednici života lica istog pola i lica koja su dužni da izdržavaju.

Član 15

Imovinom, u smislu člana 14 stav 1 ovog zakona, ne smatraju se:

- 1) stan ili stambena zgrada u obimu do:
 - jednosobnog stana za pojedinca,
 - dvosobnog stana za porodicu sa dva ili tri člana,
 - trosobnog stana za porodicu sa četiri ili više članova;
- 2) poljoprivredno zemljište, odnosno privredne šume površine do:
 - 20 ari za pojedinca,
 - 30 ari za porodicu sa dva člana,
 - 40 ari za porodicu sa tri člana,
 - 50 ari za porodicu sa četiri člana,
 - 60 ari za porodicu sa pet ili više članova;
- 3) drugo zemljište površine do 2 ha, osim gradskog građevinskog zemljišta;
- 4) hartije od vrijednosti čija je tržišna vrijednost do jedne prosječne zarade;
- 5) putničko vozilo vrijednosti do četiri prosječne zarade koja se utvrđuje prema procjeni organa uprave nadležnog za poslove poreza;
- 6) predmeti koji su po propisima o izvršenju presuda u građanskim predmetima i obezbjeđenju potraživanja izuzeti od izvršenja;
- 7) imovina od koje se ostvaruju prihodi koji se, na osnovu ovog zakona, uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja imovnog stanja podnosioca zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć.

Član 16

Prihodima, u smislu člana 14 stav 1 ovog zakona, ne smatraju se:

- 1) dodatak za pomoć i njegu i druga primanja za njegu i pomoć, kao i dodatak za tuđu njegu i pomoć;
- 2) dječji dodatak;
- 3) pomoći za opremu novorođenčadi;
- 4) troškovi prevoza do posla, naknada za ishranu u toku rada (topli obrok) i dnevnice za službeno putovanje;
- 5) stipendije i druga primanja namijenjena za omogućavanje obuke i obrazovanja;
- 6) dohodak od rada lica sa invaliditetom koja primaju institucionalnu njegu, a koji se dobija mimo kriterijuma koji važe za redovno zaposlenje;
- 7) sredstva namijenjena za sanaciju posljedica prirodnih nepogoda i drugih nesreća;
- 8) naknada za dijete u hraniteljskom odnosu koju prima porodica podnosioca zahtjeva;
- 9) naknada neimovinske štete zbog umanjenja svakodnevnih životnih aktivnosti;
- 10) primanja dobijena po osnovu zakonskog izdržavanja djece.

Član 17

Besplatna pravna pomoć može se odobriti i licu čiji prihodi i prihodi članova porodice ne prelaze dvostruki iznos iz člana 14 stav 1 ovog zakona, odnosno čija imovina ne prelazi dvostruki obim, površinu, odnosno vrijednost imovine iz člana 15 ovog zakona, ako su to lice i članovi njegove porodice:

- 1) materijalno ugroženi zbog porodičnih prilika, zdravstvenog stanja ili drugih razloga na koje podnosilac zahtjeva i njegova porodica nijesu mogli i ne mogu da utiču;

2) došli u stanje ugroženosti zbog nerješavanja predmeta usljed čega je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku, a u vezi kojeg predmeta je podnesen zahtjev za besplatnu pravnu pomoć.

Član 18

Prilikom utvrđivanja imovnog stanja podnosioca zahtjeva neće se uzimati u obzir imovina i prihodi članova njegove porodice koji su u postupku za koji je podnesen zahtjev za besplatnu pravnu pomoć protivna strana u odnosu na podnosioca zahtjeva.

Član 19

Imovno stanje podnosioca zahtjeva čije je pravo na besplatnu pravnu pomoć utvrđeno u drugom predmetu u posljednjih šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva neće se utvrđivati ako postoji osnovano uvjerenje da se njegovo imovno stanje nije promijenilo.

III. OBLICI BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 20

Pravno savjetovanje obuhvata pružanje pravnog obavještenja i pravnog savjeta.

Član 21

Pravno obavještenje je opšte obavještenje o propisanim pravima i obavezama iz određene pravne oblasti, postupku ostvarivanja prava i obavezi pokušaja vansudskog rješavanja spora.

Pravo na pravno obavještenje u istom predmetu može se ostvariti samo jednom.

Pružanje pravnog obavještenja traje do pola sata, osim ako složenost predmeta zahtijeva duže vrijeme za pružanje obavještenja.

Član 22

Pravni savjet je detaljno obavještenje o načinu i mogućnostima rješavanja određenog pravnog pitanja u konkretnoj pravnoj stvari.

Član 23

Sastavljanje pismena podrazumijeva sastavljanje tužbe ili drugog akta kojim se pokreće postupak, odgovora na tužbu, žalbe, prigovora na rješenje o izvršenju, ustavne žalbe ili akta kojim se inicira postupak zaštite pred Evropskim sudom za ljudska prava.

Sastavljanje pismena iz člana 2 stav 2 ovog zakona podrazumijeva sastavljanje žalbe ili prigovora, kao i odgovora na žalbu, odnosno prigovor, u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

Član 24

Zastupanje podrazumijeva preduzimanje procesnih radnji pred sudom, Državnim tužilaštvom, Ustavnim sudom Crne Gore i u postupku za vansudsko rješavanje sporova, u skladu sa zakonom.

Član 24a

Besplatna pravna pomoć u postupku pred javnim izvršiteljem podrazumijeva oslobađanje od troškova sastavljanja predloga za izvršenje i od plaćanja predujma troškova javnom izvršitelju.

Član 24b

Besplatna pravna pomoć u postupku pred notarom podrazumijeva oslobađanje od troškova za radnje notara u postupku sprovođenja ostavinske rasprave i donošenja rješenja o nasljeđivanju.

Član 25

Odobranje bilo kojeg oblika besplatne pravne pomoći podrazumijeva i oslobađanje od plaćanja troškova postupka utvrđenih u skladu sa zakonom, izuzev troškova branioca i punomoćnika.

Besplatna pravna pomoć ne može se odobriti za pokrivanje troškova protivne stranke u toku postupka.

Član 26

Besplatna pravna pomoć u istom predmetu može se odobriti za:

1) pravno savjetovanje;

- 2) sastavljanje pismena;
- 3) pravni savjet i zastupanje u postupku vansudskog rješavanja sporova;
- 4) pravni savjet i zastupanje u postupku pred Državnim tužilaštvom;
- 5) pravni savjet i zastupanje u postupku pred sudovima u prvom i drugom stepenu;
- 6) pravni savjet i zastupanje u vezi sa vanrednim pravnim lijekovima;
- 7) pravni savjet i zastupanje u vezi sa ustavnom žalbom;
- 8) pravni savjet i zastupanje u postupku pred javnim izvršiteljem.

IV. ORGAN NADLEŽAN ZA ODOBRAVANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 27

Organ nadležan za odobravanje besplatne pravne pomoći je predsjednik osnovnog suda ili sudija koga on ovlasti (u daljem tekstu: nadležni organ), na čijem području podnosilac zahtjeva ima prebivalište ili boravište.

Ako je podnosilac zahtjeva lice iz člana 12 stav 1 tačka 4 ovog zakona, o njegovom zahtjevu odlučuje predsjednik Osnovnog suda u Podgorici.

Član 28

Vršenje stručnih i administrativnih poslova u postupku odobravanja besplatne pravne pomoći organizuje se u okviru službe ili referata za besplatnu pravnu pomoć (u daljem tekstu: Služba).

Služba za besplatnu pravnu pomoć se obrazuje u osnovnom sudu u kojem funkciju vrši deset ili više sudija, a referat za besplatnu pravnu pomoć u osnovnom sudu u kojem funkciju vrši manje od deset sudija.

U Službu se raspoređuje najmanje jedno zaposleno lice koje ispunjava uslove za obavljanje poslova savjetnika u sudu.

Predsjednik suda može rasporediti na rad u Službu savjetnike u sudu i sudijske pripravnike.

Član 29

Služba, pored poslova iz člana 28 stav 1 ovog zakona, daje obavještenja i savjete zainteresovanim licima o mogućnostima i uslovima za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć i o drugim pitanjima u vezi sa odobravanjem besplatne pravne pomoći i pomaže podnosiocu zahtjeva prilikom podnošenja zahtjeva.

V. LICA OVLAŠĆENA ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 30

Besplatnu pravnu pomoć pružaju advokati po redosljedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Advokatska komora) koji je, uz prethodnu saglasnost advokata, sastavljen prema mjesnoj nadležnosti osnovnih sudova.

Besplatnu pravnu pomoć u postupcima iz člana 13 stav 1 tač. 4, 4b i 4c ovog zakona, po pravilu, mogu pružati samo advokati sa posebnim znanjima iz oblasti zaštite od nasilja u porodici, odnosno iz oblasti zaštite prava djeteta, sa najmanje tri godine radnog iskustva u advokaturi, po redosljedu sa spiska Advokatske komore, koji je, uz prethodnu saglasnost advokata, sastavljen prema mjesnoj nadležnosti osnovnih sudova.

Posebna znanja iz stava 2 ovog člana stiču se na posebnoj obuci koju Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu organizuje i sprovodi u okviru programa posebnih obuka, u skladu sa zakonom.

Advokatska komora spisak iz st. 1 i 2 ovog člana dostavlja Službi.

Izuzetno, besplatnu pravnu pomoć mogu pružati i advokati mimo mjesne nadležnosti osnovnog suda, ukoliko za to postoje opravdani razlozi koji moraju biti obrazloženi.

Advokat može odbiti pružanje besplatne pravne pomoći, u skladu sa zakonom kojim se uređuje advokatura.

Član 31

Za pružanje besplatne pravne pomoći advokatima pripada 50% naknade za rad utvrđene Advokatskom tarifom i naknada nužnih troškova.

Ništav je sporazum između lica kome je odobrena besplatna pravna pomoć i advokata koji pruža besplatnu pravnu pomoć o naknadi za rad ili naknadi nužnih troškova za vrijeme pružanja besplatne pravne pomoći.

Advokat je dužan da vodi evidenciju o pruženim uslugama besplatne pravne pomoći.

Član 32

Pravno savjetovanje može pružiti i Služba.

Služba je dužna da vodi evidenciju o pruženom pravnom savjetovanju.

Član 33

Sadržaj i način vođenja evidencija iz člana 31 stav 3 i člana 32 stav 2 ovog zakona propisuje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo).

VI. POSTUPAK ODOBRAVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 34

Zahtjev se podnosi nadležnom organu preko Službe, na propisanom obrascu.

Zahtjev mora da sadrži:

- 1) lično ime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
- 2) lično ime, jedinstveni matični broj i adresu članova porodice podnosioca zahtjeva;
- 3) podatke o predmetu;
- 4) opis traženog oblika besplatne pravne pomoći;
- 5) podatke o korišćenju prava na materijalno obezbjeđenje porodice;
- 6) podatak da se radi o djetetu bez roditeljskog staranja;
- 7) izjavu o imovini i prihodima podnosioca zahtjeva i članova njegove porodice.

Ako je podnosilac zahtjeva lice iz člana 13 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, dužan je da podnese dokaz da je korisnik prava na materijalno obezbjeđenje porodice ili lice bez roditeljskog staranja.

Ako je podnosilac zahtjeva lice iz člana 13 stav 1 tač. 4, 4a i 4b ovog zakona, dužan je da podnese kopiju zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno kopiju krivične prijave.

Za tačnost podataka iz stava 2 ovog člana odgovara podnosilac zahtjeva pod krivičnom i materijalnom odgovornošću, o čemu ga obavještava Služba prilikom podnošenja zahtjeva.

Obrazac zahtjeva utvrđuje Ministarstvo.

Član 35

Podatke o pravima na nepokretnostima, hartijama od vrijednosti i poreskim obavezama podnosioca zahtjeva i članova njegove porodice utvrđuje Služba.

U predmetima sa međunarodnim elementom, u kojima nije moguće utvrditi podatke iz stava 1 ovog člana, primjenjuju se međunarodna pravila o pružanju pravne pomoći u sudskim postupcima koja obavezuju Crnu Goru.

Član 36

Odredbe člana 35 ovog zakona ne primjenjuju se u slučaju kad se pravno obavještenje mora dati hitno, zbog rizika da lice koje traži pravno obavještenje neće moći da ostvari neko svoje pravo u zakonom utvrđenom roku.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, o odobravanju drugih oblika pravne pomoći odlučuje nadležni organ, u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva.

Ako nadležni organ naknadno utvrdi da odobrenje besplatne pravne pomoći iz st. 1 i 2 ovog člana nije bilo osnovano, primjenjuju se odredbe ovog zakona o neopravdano odobrenoj besplatnoj pravnoj pomoći.

Član 37

Ako je podnosilac zahtjeva u izjavi iz člana 34 stav 2 tačka 7 ovog zakona naveo netačne podatke nadležni organ će donijeti odluku o odbijanju zahtjeva.

U slučaju iz stava 1 ovog člana podnosilac zahtjeva ne može ponovo da podnese zahtjev u roku od šest mjeseci od dana donošenja odluke o odbijanju zahtjeva.

Član 38

Prilikom odlučivanja o zahtjevu nadležni organ cijeni sve okolnosti i činjenice o predmetu zahtjeva, a posebno da li je predmet zahtjeva očigledno neosnovan ili postoje vjerovatni izgledi za uspjeh po zahtjevu.

Član 39

Smatra se da je predmet u vezi kojeg je podnesen zahtjev očigledno neosnovan, ako:

- 1) je vrijednost spora nesrazmjerna sa stvarnim stanjem stvari;

- 2) podnosilac zahtjeva zloupotrebljava mogućnost dobijanja besplatne pravne pomoći za pravnu stvar u kojoj ne bi tražio pravne usluge i da mu imovno stanje to dozvoljava;
- 3) je suprotan praksi suda u pravnim stvarima sa sličnim stvarnim stanjem i pravnim osnovom.

Član 40

Okolnosti i činjenice iz čl. 38 i 39 ovog zakona neće se utvrđivati prilikom odlučivanja o zahtjevu kojim se besplatna pravna pomoć traži za podnošenje ustavne žalbe i vođenje postupka po ustavnoj žalbi, ako su ispunjeni zakonom propisani uslovi za podnošenje ustavne žalbe.

Član 41

Besplatna pravna pomoć neće se odobriti podnosiocu zahtjeva za predmet u kojem je ranije odustao od tužbe ili se, u skladu sa zakonom, smatra da je odustao od tužbe.

Član 42

Odluka po zahtjevu donosi se u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva, pri čemu je nadležni organ dužan da vodi računa o isteku zakonskog roka u postupku na koji se zahtjev odnosi.

Odluka kojom se zahtjev odobrava sadrži naročito podatke o podnosiocu zahtjeva, oblik odobrene besplatne pravne pomoći i detaljne podatke o predmetu, odnosno pravnoj stvari za koju je odobrena besplatna pravna pomoć.

Odluka kojom se zahtjev odbija mora biti obrazložena.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, odluku po zahtjevu u postupku za sastavljanje i zastupanje prigovora na rješenje o izvršenju nadležni organ donosi odmah.

Član 43

Besplatna pravna pomoć se, po pravilu, odobrava posebno za svaki predmet u vezi kojeg je podnesen zahtjev.

Nadležni organ može odobriti besplatnu pravnu pomoć za više predmeta ako su međusobno povezani usljed istog stvarnog stanja ili ako rješavanje spora zavisi od rješavanja više predmeta.

Član 44

Nadležni organ može da:

- 1) odobri oblik besplatne pravne pomoći koji je podnosilac zahtjeva naveo u zahtjevu ako procijeni da će se očekivani rezultat postići pružanjem tog oblika;
- 2) djelimično odobri tražene oblike besplatne pravne pomoći u određenoj fazi postupka u konkretnoj pravnoj stvari;
- 3) utvrdi vrijeme pravnog savjetovanja izraženo u časovima, broj podnesaka i pojavljivanja pred sudom;
- 4) ograniči besplatnu pravnu pomoć na broj ili vrstu dokaza u vezi sa nesrazmjernim troškovima izvođenja dokaza.

Član 45

Ako podnosilac zahtjeva u zahtjevu ne navede konkretni oblik besplatne pravne pomoći, odluku o obliku besplatne pravne pomoći nadležni organ donosi po sopstvenoj procjeni.

Član 46

Odluka kojom je nadležni organ odobrio besplatnu pravnu pomoć dostavlja se sudu pred kojim teče postupak u vezi kojeg je besplatna pravna pomoć odobrena ako je taj postupak već započet.

Član 47

Odluka nadležnog organa po zahtjevu je konačna.

Protiv odluke nadležnog organa može se pokrenuti upravni spor.

Upravni spor u predmetima iz stava 2 ovog člana je hitan.

Upravni spor u predmetima u kojima je zahtjev odbijen mora se okončati u roku od 15 dana.

Član 48

Podnosiocu zahtjeva kome je odobrena besplatna pravna pomoć Služba izdaje uputnicu.

Uputnica sadrži:

- 1) lično ime, jedinstveni matični broj i adresu lica kome je odobrena besplatna pravna pomoć;

- 2) broj i datum odluke nadležnog organa o odobravanju besplatne pravne pomoći;
 - 3) oblik odobrene besplatne pravne pomoći;
 - 4) lično ime advokata koji je određen od Službe po redosljedu sa spiska iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona;
 - 5) kratak opis pravne stvari za koju je odobrena besplatna pravna pomoć;
 - 6) datum izdavanja uputnice i potpis ovlašćenog lica koje je izdalo uputnicu;
 - 7) vrstu i datum obavljenih pravnih radnji i lice koje je pružilo besplatnu pravnu pomoć, sa prilogima;
 - 8) iznos nužnih troškova koji su nastali pružanjem besplatne pravne pomoći;
 - 9) datum vraćanja uputnice;
 - 10) iznos troškova koje je potrebno isplatiti;
 - 11) potpis lica koje je sastavilo obračun troškova;
 - 12) predlog nadležnog organa za isplatu;
 - 13) upozorenje o pravnim posljedicama kršenja odredbi ovog zakona o upotrebi uputnice.
- Uputnice izdaje i potpisuje lice zaposleno u Službi koje ovlasti nadležni organ.
Uputnica se izdaje na obrascu koji propisuje Ministarstvo.

Član 49

Ako je odlukom o odobravanju besplatne pravne pomoći odobreno više oblika besplatne pravne pomoći, Služba može podnosiocu zahtjeva izdavati uputnicu za svaki oblik odvojeno ili odvojeno za pojedine pravne radnje u određenom obliku besplatne pravne pomoći.

Član 50

Advokat koji pruža besplatnu pravnu pomoć dužan je da, nakon pružene besplatne pravne pomoći, preda Službi uputnicu uz koju se prilažu u originalu dokazi o troškovima ili zapisnik o pravnom savjetovanju.

Ako advokat koji pruža besplatnu pravnu pomoć ne vrati uputnicu u roku od osam dana od pružene usluge, gubi pravo na naknadu troškova pružene besplatne pravne pomoći.

Član 51

Zapisnik o pravnom savjetovanju sastavlja se na obrascu čiji bliži sadržaj propisuje Ministarstvo.

Zapisnik se sastavlja u tri primjerka, koje potpisuje lice kome je odobrena besplatna pravna pomoć i kome se predaje jedan primjerak zapisnika.

U zapisniku o pravnom savjetovanju mora da bude precizno opisano pruženo pravno obavještenje i pravni savjet, vrijeme trajanja i eventualno razlozi za duže vrijeme pružanja pravnog savjetovanja.

Član 52

Nadležni organ odlučuje o troškovima pružene besplatne pravne pomoći, najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema uputnice sa potrebnim prilogima, a kopija rješenja o odobrenim troškovima dostavlja se Advokatskoj komori Crne Gore i organu državne uprave nadležnom za poreske poslove.

Odluka iz stava 1 ovog člana ima snagu izvršne isprave.

VII. PROMJENA OKOLNOSTI I NEOPRAVDANO ODOBRENA BESPLATNA PRAVNA POMOĆ

Član 53

U periodu od odobravanja besplatne pravne pomoći do dana zaključnog obračuna troškova, lice kojem je besplatna pravna pomoć odobrena dužno je da obavještava Službu o promjenama svih činjenica i okolnosti koje su od uticaja za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć.

Promjene iz stava 1 ovog člana lice kojem je besplatna pravna pomoć odobrena mora prijaviti u roku od osam dana od dana kad za njih sazna, a najkasnije tri mjeseca od dana kada su promjene nastale.

Član 54

Kad Služba utvrdi da su nastupile okolnosti koje ukazuju da lice kome je odobrena besplatna pravna pomoć ne ispunjava uslove za dalje korišćenje prava na besplatnu pravnu pomoć ili ih ispunjava za neki drugi oblik te pomoći započće, po službenoj dužnosti, postupak utvrđivanja postojanja uslova za dalje korišćenje besplatne pravne pomoći.

Nakon sprovođenja postupka iz stava 1 ovog člana Služba predlaže nadležnom organu donošenje odluke kojom se utvrđuje prestanak odobrene besplatne pravne pomoći ili određuje neki drugi oblik besplatne pravne pomoći.

Odluku iz stava 2 ovog člana nadležni organ donosi bez odlaganja, a ako to, iz objektivnih razloga, nije moguće, najkasnije u roku od osam dana od dana podnošenja predloga.

Član 55

Kao neopravdano odobrena besplatna pravna pomoć smatra se već ostvarena besplatna pravna pomoć, koja je bila odobrena na osnovu netačnih podataka iz člana 34 stav 2 ovog zakona ili je neosnovano korišćena usljed skrivanja promjene činjenica i okolnosti iz člana 53 stav 1 ovog zakona.

U slučaju iz stava 1 ovog člana lice kome je odobrena besplatna pravna pomoć dužno je da naknadi troškove neopravdano odobrene besplatne pravne pomoći.

U odluci nadležnog organa kojom se utvrđuje da je besplatna pravna pomoć neopravdano odobrena utvrđuje se način i vrijeme naknade troškova za odobrenu besplatnu pravnu pomoć. Odluka nadležnog organa ima snagu izvršne isprave.

Na predlog lica kome je neopravdano odobrena besplatna pravna pomoć, nadležni organ i to lice mogu zaključiti pisani sporazum o načinu naknade troškova neopravdano odobrene besplatne pravne pomoći, koji ima snagu izvršne isprave.

U slučaju da lice kome je neopravdano odobrena besplatna pravna pomoć ne naknadi troškove na način i roku utvrđenim odlukom iz stava 3 ili sporazumom iz stava 4 ovog člana, nadležni poreski organ, na predlog nadležnog organa, prinudno će izvršiti tu odluku po propisima o prinudnoj naplati poreza.

VIII. ISPLATA SREDSTAVA NASTALIH USLJED PRUŽENE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 56

Potraživanje lica kome je odobrena besplatna pravna pomoć prema protivnoj strani u vezi troškova postupka, koje je sud odlukom kojom je sudski postupak okončan dosudio u korist lica kome je odobrena besplatna pravna pomoć, pripadaju budžetu do visine troškova isplaćenih u okviru besplatne pravne pomoći, kada odluka o troškovima postupka postane pravosnažna.

U slučaju iz stava 1 ovog člana sud u odluci o troškovima sudskog postupka određuje iznos troškova isplaćenih u okviru besplatne pravne pomoći koji pripadaju budžetu.

Ukoliko se ne izvrši povraćaj sredstava isplaćenih u okviru besplatne pravne pomoći u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti odluke iz stava 1 ovog člana, Služba obavještava Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore koji pokreće postupak za povraćaj sredstava koja pripadaju budžetu u skladu sa zakonom.

Član 57

Ako je korisnik prava na besplatnu pravnu pomoć u cjelini ili djelimično uspio u postupku i stekao imovinu, odnosno prihode, dužan je da vrati u Budžet iznos troškova ostvarenih po osnovu odobrene besplatne pravne pomoći na zahtjev Službe.

U slučaju iz stava 1 ovog člana od lica kome je odobrena besplatna pravna pomoć ne može se tražiti da vrati iznos troškova koji je viši od onoga što je u postupku dobio.

Korisnik prava na besplatnu pravnu pomoć nije dužan da vrati troškove postupka ako je ostvario pravo na održavanje ili naknadu štete za izgubljeno održavanje zbog smrti lica koje je bilo dužno da daje održavanje.

IX. EVIDENCIJA

Član 58

Služba vodi evidenciju o besplatnoj pravnoj pomoći, koja posebno sadrži:

- 1) lično ime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
- 2) lično ime, jedinstveni matični broj i adresu članova porodice podnosioca zahtjeva;
- 3) broj predmeta;
- 4) oblik odobrene besplatne pravne pomoći;
- 5) broj i datum odluke;
- 6) datum pravosnažnosti odluke;
- 7) iznos isplaćenih i vraćenih sredstava;

8) druge podatke na osnovu zakona.

Bliži sadržaj, način vođenja i čuvanja evidencije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

X. BESPLATNA PRAVNA POMOĆ U SPORU SA ELEMENTOM INOSTRANOSTI

Član 59

Kad je sud u Crnoj Gori nadležan za spor sa elementom inostranosti u kojem je podnosilac zahtjeva državljanin ili lice koje zakonito boravi u državi članici Evropske Unije, izuzev Kraljevine Danske (domaći spor sa elementom inostranosti), podnosilac zahtjeva ima pravo na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa ovim zakonom.

Ako podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana podnese vjerodostojan dokaz da, zbog razlike u životnim troškovima između države njegovog državljanstva i Crne Gore, ne može pokriti troškove pravne pomoći bez štete po nužno izdržavanje sebe i svoje porodice, može mu se odobriti besplatna pravna pomoć.

Član 60

Podnosilac zahtjeva iz člana 59 stav 1 ovog zakona ili organ odgovoran za slanje zahtjeva u državi njegovog državljanstva u kojoj podnosilac živi dostavlja zahtjev Ministarstvu.

Zahtjev u domaćem sporu sa elementom inostranosti dostavlja se Ministarstvu u pisanoj formi koju je odredila Komisija Evropskih zajednica ili koja je propisana potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorom ili u skladu sa članom 34 ovog zakona.

Zahtjev u domaćem sporu sa elementom inostranosti mora biti popunjen na crnogorskom jeziku i dokumenta koja se prilažu uz zahtjev moraju biti prevedena na crnogorski jezik.

Ako zahtjev u domaćem sporu sa elementom inostranosti nije popunjen ili ako dokumenti koji se prilažu uz njega nijesu prevedeni na crnogorski jezik, Ministarstvo ih vraća podnosiocu zahtjeva iz člana 59 stav 1 ovog zakona ili organu iz stava 1 ovog člana, zajedno sa obavještenjem o korišćenju crnogorskog jezika.

Ministarstvo dostavlja zahtjev u domaćem sporu sa elementom inostranosti nadležnom osnovnom sudu.

Član 61

Kad je sud ili organ za izvršenje sudske odluke u državi članici Evropske Unije, izuzev Kraljevine Danske, nadležan za spor sa elementom inostranosti u kojem je podnosilac zahtjeva lice iz člana 12 ovog zakona (strani spor sa elementom inostranosti), podnosilac zahtjeva ima pravo na pravno savjetovanje u skladu sa ovim zakonom.

Zahtjev u stranom sporu sa elementom inostranosti podnosi se osnovnom sudu na čijem području podnosilac zahtjeva ima prebivalište ili boravište na propisanom obrascu iz člana 60 stav 2 ovog zakona.

Osnovni sud dostavlja zahtjev u stranom sporu sa elementom inostranosti Ministarstvu, osim ako je predmet očigledno neosnovan u smislu člana 39 ovog zakona.

Zahtjev u stranom sporu sa elementom inostranosti i dokumenta koja se prilažu uz zahtjev moraju biti prevedena na jezik države članice Evropske Unije kojoj se upućuje zahtjev.

Ako zahtjev u stranom sporu sa elementom inostranosti nije popunjen ili ako dokumenti koji se prilažu uz njega nijesu prevedeni na jezik države članice Evropske Unije kojoj se upućuje zahtjev, osnovni sud ih vraća podnosiocu zahtjeva iz stava 1 ovog člana, zajedno sa obavještenjem o korišćenju jezika države članice Evropske Unije.

Ministarstvo dostavlja zahtjev u stranom sporu sa elementom inostranosti nadležnom organu države članice Evropske Unije u kojoj se vodi spor.

Član 62

Služba vodi posebnu evidenciju o besplatnoj pravnoj pomoći u domaćim i stranim sporovima sa elementom inostranosti.

Evidencija o besplatnoj pravnoj pomoći u domaćim sporovima sa elementom inostranosti vodi se u skladu sa članom 58 ovog zakona.

Evidencija o besplatnoj pravnoj pomoći u stranim sporovima sa elementom inostranosti sadrži:

- 1) lično ime, datum i mjesto rođenja, adresa stanovanja i državljanstvo korisnika besplatne pravne pomoći;
- 2) broj identifikacionog dokumenta;
- 3) informacije o tome kad je prosljeđen zahtjev nadležnom organu;
- 4) informaciju o rješenju nadležnog organa o zahtjevu;
- 5) druge potrebne informacije.

Bliži sadržaj, način vođenja i čuvanja evidencija iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

XI. NADZOR

Član 63

Organ pred kojim se vodi postupak u kojem je odobrena besplatna pravna pomoć pazi na kvalitet pravne pomoći po službenoj dužnosti.

Ako je kvalitet pružene besplatne pravne pomoći očigledno nezadovoljavajući, organ iz stava 1 ovog člana upozoriće nadležni organ i lice kome je odobrena besplatna pravna pomoć, o čemu je dužan da sačini službenu zabilješku.

U slučaju iz stava 2 ovog člana lice kome je odobrena besplatna pravna pomoć može podnijeti zahtjev za promjenu advokata ovlašćenog za pružanje besplatne pravne pomoći.

Nadležni organ o zahtjevu iz stava 3 ovog člana odlučuje u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva.

Član 64

Ako nadležni organ, u slučaju iz člana 63 stav 2 ovog zakona, donese odluku o promjeni advokata ovlašćenog za pružanje besplatne pravne pomoći, podnijeće Advokatskoj komori predlog za brisanje advokata sa spiska iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona.

Član 65

Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

XII. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Član 66

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 67

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".